

Dosarul nr. 2r-777/21
2-19181059-01-2r-02122021

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: O.Parfeni)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N.Budăi, Iu.Cotruță ,V.Mihailă)

DECIZIE

19 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Danil Friptuleac,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Ursu
împotriva lui Danil Friptuleac cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de
întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 21 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin
care a fost respinsă cererea depusă de Danil Friptuleac cu privire la repunerea
apelului în termen și s-a restituit apelul declarat de Danil Friptuleac împotriva
hotărârii din 16 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind
depus în afara termenului legal,

c o n s t a t ă :

La 11 noiembrie 2019, Natalia Ursu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Danil Friptuleac cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de
întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 16 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,
acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat de la Danil Friptuleac în beneficiul
Nataliei Ursu datoria în sumă de 24 000 euro și 7 000 dolari SUA. S-a încasat de
la Danil Friptuleac în beneficiul Nataliei Ursu dobânda de întârziere în sumă de
8142, 02 euro și 2374, 75 dolari SUA. S-a încasat de la Danil Friptuleac în
beneficiul Nataliei Ursu cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în
sumă de 3323, 75 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 000 lei. În
rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată. S-a încasat de la Danil Friptuleac în
beneficiul statului taxa de stat în sumă de 20 093, 81 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 19 mai 2021 Danil
Friptuleac a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin încheierea din 27 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit
cererea de apel depusă de Danil Friptuleac împotriva hotărârii Judecătoriei
Chișinău, sediul Centru, emisă la 16 martie 2021 din motivul că apelul a fost
depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen.

La 28 iunie 2021, Danil Friptuleac a depus recurs nemotivat solicitând admiterea acestuia, casarea actului judecătoresc ce constituie obiectul prezentului recurs, cu restituirea cauzei la rejudecare pentru judecarea apelului în fond. Totodată, a menționat că recursul motivat va fi prezentat suplimentar.

Prin încheierea din 14 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție a fost restituit recursul declarat de Danil Friptuleac, ca fiind depus contrar prevederilor art. 437 alin. (1) CPC.

La 28 iulie 2021, Danil Friptuleac a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 16 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând repunerea în termen a cererii de apel, admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe și remiterea cauzei spre rejudecare.

Prin încheierea din 21 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, a fost respinsă cererea depusă de Danil Friptuleac privind repunerea în termen a apelului și a fost restituit apelul depus de Danil Friptuleac ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 09 noiembrie 2021, Danil Friptuleac a declarat recurs împotriva încheierii din 21 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii contestate și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la etapa primirii cererii de apel.

În motivarea recursului Danil Friptuleac a indicat că pentru data de 16 martie 2021 a fost numită următoarea ședință de judecată în prezenta cauză. Prezentându-se la ora și locul stabilit, serviciul pază a judecătoriei în temeiul Dispoziției președintelui Judecătoriei Chișinău nr. 6 din 15 martie 2021, în conformitate de Hotărârea Parlamentului RM privind declararea stării de urgență, nu ia permis accesul în sediul judecătoriei la ședința de judecată, anunțându-l că va fi citat suplimentar pentru următoarea ședință.

A menționat recurentul că, nu a cunoscut și nici nu putea să cunoască despre faptul adoptării hotărârii pe marginea cazului dat.

Consideră că i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil și a fost limitat în exercitarea dreptului la apărare. Mai mult, instanța nu i-a expediat dispozitivul hotărârii și doar în luna mai 2021 i-a fost expediată hotărârea motivată.

A afirmat că, prin încheierea din 14 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție a fost restituită cererea de recurs depusă împotriva încheierii din 27 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, motiv pentru care în temeiul art. 116 alin. (4) CPC la data de 28 iulie 2021 a depus cerere de apel și a solicitat repunerea în termen a apelului.

Consideră că instanța de apel a examinat superficial cererea de repunere în termen a apelului declarat de Danil Friptuleac prin ce i-a fost încălcat dreptul la apărare.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea din 21 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la data de 29 octombrie 2021 la adresa electronică a lui Danil Friptuleac 8lexgarant@gmail.com (f.d. 201).

Astfel, recursul declarat la 09 noiembrie 2021 este în termen.

La 02 decembrie 2021 în adresa intimă a Nataliei Ursu a fost expediată copia recursului declarat de Danil Friptuleac, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor (f.d. 209), însă intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Din norma dată de drept rezultă că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

Potrivit art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 16 martie 2021 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a fost admisă parțial acțiunea depusă de Natalia Ursu.

La 19 mai 2021, Danil Friptuleac a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 16 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 27 mai 2021, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, Curtea de Apel Chișinău a restituit apelul declarat de Danil Friptuleac împotriva hotărârii din 16 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

Prin încheierea din 14 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție a fost restituit recursul declarat de către Danil Friptuleac împotriva încheierii din 27 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău.

La 28 iulie 2021, Danil Friptuleac a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 16 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând repunerea apelului în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii contestate și remiterea cauzei spre rejudecare.

Ca urmare, prin încheierea din 21 octombrie 2021, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea depusă de Danil Friptuleac, privind repunerea în termen a apelului și a restituit apelul depus de Danil Friptuleac, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra și argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termen al apelului și restituirea acestuia ca fiind tardiv, deoarece cererea de apel a fost depusă de Danil Friptuleac peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Totodată, prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Deși apelantul Danil Friptuleac a solicitat repunerea în termen a actului de procedură, totuși contrar art. 116 CPC, nu a prezentat probe justificative ce ar confirma faptul imposibilității depunerii apelului în termenul de atac prevăzut de lege.

Nu poate fi reținut argumentul recurentului Danil Friptuleac precum că cauza a fost examinată în absența sa. Or, cert este faptul că recurentul a cunoscut că pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru se află spre examinare prezenta cauză civilă, recepționând la data de 02 decembrie 2020 copia cererii de chemare în judecată și copia încheierii din 18 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru de acceptare în procedură a cererii de chemare în judecată, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție nr. DS2035844572AS (f.d. 27).

De asemenea, a participat la ședințele de judecată a primei instanță din 06 octombrie 2020 (f.d.91), 02 martie 2021, pronunțarea hotărârii fiind amânată pentru data de 16 martie 2021 (f.d. 119-120).

Astfel, recurentul/pârât, fiind o dată înștiințat în mod legal, nu poate fi invocată necitarea lui pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Nu poate fi reținută nici alegația invocată de Danil Friptuleac precum că despre emiterea hotărârii din 16 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a aflat în luna mai 2021 fiindu-i expediată hotărârea motivată a primei instanțe, deoarece indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut la art. 362 din CPC, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Prin urmare, recurentul Danil Friptuleac nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflare dânsului într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură în interiorul termenului legal.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Ține de menționat, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (*cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007*).

Colegiul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate. Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind legală și întemeiată încheierea din 21 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele inserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Danil Friptuleac.

Se menține încheierea din 21 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Ursu împotriva lui Danil Friptuleac cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic